

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

Семенова Дениса Михайловича

«Підвищення якості лікування пацієнтів з переломами щелепно-лицьової ділянки з використанням комплексної, хірургічної та психологічної моделі лікування»
на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 221 «Стоматологія»

Комісія, створена згідно з Наказом ректора Запорізького державного медичного університету № 441 від 29.10.2021 р., у складі: завідувача кафедри терапевтичної, ортопедичної та дитячої стоматології, д.мед.н., професора Возного О.В. (голова) та рецензентів: доцента кафедри стоматології післядипломної освіти, д.мед.н., доцента Варжапетяна С.Д., та доцентки кафедри пропедевтичної та хірургічної стоматології, к.мед.н., доцентки Возної І.В., проаналізувала результати виконання здобувачем ступеня доктора філософії, асистентом кафедри пропедевтичної та хірургічної стоматології Запорізького державного медичного університету Семеновим Денисом Михайловичем освітньо-наукової програми, індивідуального плану наукових досліджень, ознайомила з текстом дисертації та опублікованими науковими статтями та тезами за напрямом дисертації, висновком комісії з біоетики Запорізького державного медичного університету (протокол засідання № 8 від 04.11.2021 р.), а також заслухала доповідь здобувача у вигляді презентації дисертаційної роботи на фаховому семінарі та відповіді здобувача на запитання учасників фахового семінару.

Актуальність теми дисертації. Питання переломів щелепно-лицьової ділянки у своєму вирішенні потребує комплексного підходу, що повинен бути реалізований у наданні спеціалізованої допомоги хворим, яка поєднує стоматологічну, пластичну, функціональну та естетичну складові, що реалізуються у реконструктивному оперативному втручанні.

У зв'язку зі значним прогресом методів і технік виконання реконструктивного оперативного втручання в осіб із ушкодженнями щелепно-лицьової ділянки, розвитком технологічних аспектів стоматологічної та пластичної хірургії, розширенням можливостей та доступності провідних діагностичних технологій, ефективність надання допомоги у сфері щелепно-лицьової хірургії здебільшого зумовлені кон'юнктурними та організаційними аспектами. Вдосконалення системи надання такої допомоги є задачею глобального рівня, для вирішення якої необхідно залучення масивних ресурсів не лише медичного, але й біоінженерного, біотехнологічного та біофізичного профілю.

Наразі гостро стоїть проблема функціональних та алгічних порушень у

структурі посттравматичних ушкоджень, розробка комбінованих підходів до їх корекції, що поєднує біотерапевтичні, фізіотерапевтичні та психотерапевтичні складові, є перспективною з огляду на принципову значущість суб'єктивної оцінки хворим власного фізичного та психічного стану для реалізації усього комплексу терапевтичних та реабілітаційних процедур з приводу травм щелепно-лицьової ділянки.

Сучасні методи біологічної терапії, такі як використання аутоплазми збагаченої тромбоцитарними факторами росту та низькоінтенсивного імпульсного ультразвуку мають значні перспективи у відношенні прискорення регенерації кісткової тканини та терапії посттравматичного больового синдрому. Комбіноване застосування зазначених методів має потенціал локальної активації ряду біологічних речовин, які відіграють провідну роль у регенерації сполучної тканини та її васкуляризації.

Наявність щелепно-лищевого ушкодження та проходження процедури реконструктивного оперативного втручання супроводжується складним комплексом психологічних реакцій, до якого входять як стани психосоціальної дезадаптації з психоемоційними порушеннями тривожного, депресивного, іпохондричного, дисморфофобічного та соматоформного кіл, що в значній мірі обтяжують та викривляють характер перебігу післяопераційного періоду. Разом з тим широко розповсюджені також відстрочені стани психосоціальної дезадаптації особистісного рівня, що відбиваються на характері взаємодії особи з медичними службами, її залучення у процес реабілітації, соціального функціонування та якості життя.

Питання корекції посттравматичного болю та функціональних порушень, а також кваліфікації, профілактики та корекції станів психосоціальної дезадаптації в осіб із ушкодженнями щелепно-лицьової ділянки є недостатньо розробленими та формують специфічну міждисциплінарну стоматологічну та медико-психологічну проблему, вирішення якої є перспективним у напрямку підвищення ефективності лікування та реабілітації даного контингенту осіб.

Новизна дослідження та одержаних результатів. Вдосконалено процедуру оперативного втручання в осіб з переломами щелепно-лицьової ділянки за рахунок розробки та інтеграції двоетапної моделі терапії функціональних та алгічних порушень у структурі посттравматичних ушкоджень щелепно-лицьової ділянки, яка базується на інтеграції в оперативне втручання прийому імплантації аутофібринових плівок як «футляру» для судинно-нервового пучка в зоні перелому.

Вперше шляхом імуноферментного аналізу проведено моніторинг рівнів MMP8, ОК та FGF23 у ротовій рідині на тлі комбінованого використання ін'єкцій аутоплазми збагаченої тромбоцитарними факторами росту та низькоінтенсивного імпульсного ультразвуку.

Вперше на підставі аналізу характеристик клініко-психологічних

порушень в осіб із переломами кісток щелепно-лицьової ділянки виділено та систематизовано типи станів психосоціальної дезадаптації.

Теоретичне значення отриманих результатів полягає в тому, що у роботі розширено уявлення щодо використання процедури комбінованого призначення ін'єкцій аутоплазми збагаченої тромбоцитарними факторами росту та низькоінтенсивного імпульсного ультразвуку у щелепно-лицьовій хірургії.

Практичне значення отриманих результатів полягає у впровадженні комплексної моделі лікування функціональних та алгічних порушень при переломах кісток щелепно-лицьової ділянки що дозволило знизити рівень відповідних порушень та скоротити термін їх проявів на стаціонарному етапі післяопераційного періоду реконструктивного оперативного втручання. Впровадженні системи медико-психологічного супроводу осіб із переломами кісток щелепно-лицьової ділянки, яку центровано на травмозалежних та залежних від посттравматичних ушкоджень станах психосоціальної дезадаптації, що дало змогу знизити рівень проявів психогенного кола в осіб із переломами кісток щелепно-лицьової ділянки у післяопераційному періоді.

Результати досліджень впроваджено в практичну роботу низки лікувальних установ та педагогічну діяльність профільних кафедр ВНЗ.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Сформульовані в дисертації положення, висновки і рекомендації базуються на достатніх контингентах (усього 120 осіб) із застосуванням сучасних клінічних, клініко-лабораторних, інструментальних методів дослідження та статистичної обробки матеріалу.

Всі дослідження узгоджені Комісією з питань біоетики Запорізького державного медичного університету (протокол засідання № 8 від 4.11 2021 р.), не містять даних, які суперечать сучасним вимогам біоетики та морально-етичних норм. Достовірність первинних матеріалів дисертації доктора філософії перевірена комісією, яка була створена наказом ректора Запорізького державного медичного університету № 379 від 07.10.2020 р. «Про склад комісії з перевірки первинної науково-дослідної документації ЗДМУ», у складі: головуєчий – д.мед. н., професор Усачова О.В.; секретар – д.біол.н., професор Павлов С.В. (медико-біологічний напрям); члени комісії: к.мед.н., доцент Кокарь О.О. (стоматологічний напрям); головний метролог Марченко С.М. Всі документи оформлені відповідно до існуючих вимог, результати досліджень оброблені сучасними статистичними методами аналізу на персональному комп'ютері. Первинна документація за обсягом та характером досліджень повністю відповідає даним, наведеним в дисертаційній роботі. Робота виконана на метрологічно повіреній дослідницькій апаратурі та повіреним інструментом. За результатами повірки дослідницької апаратури видано Експертний метрологічний висновок № 382 від 09.11.2021 року.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні результати і нові наукові положення дисертації повністю опубліковані в наукових журналах та в матеріалах науково-практичних конференцій.

За матеріалами дисертації опубліковано 8 наукових праць, із них 4 статті у фахових виданнях України, 2 статті - в журналі країни, яка входить до Європейського Союзу (Польща) та 2 тези доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій.

Конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. Автором самостійно сформовано тему дослідження, проведено аналіз сучасних джерел інформації за даною темою, проведено розробку концепції та дизайну дослідження, розроблено протокол обстеження контингенту. Автором самостійно проведено формування контингенту дослідження з безпосередньою участю в наданні спеціалізованої допомоги усім особам, які склали контингент дослідження. Автором самостійно проведено увесь комплекс стоматологічних та психодіагностичних обстежень, самостійно систематизовано та статистично оброблено їх результати, самостійно проведено формулювання висновків дослідження.

Апробація результатів дисертації. Основні положення роботи доповідалися та обговорювалися на засіданнях кафедри психіатрії, психотерапії, загальної та медичної психології, наркології та сексології ЗДМУ та Запорізького науково-медичного товариства психіатрів, психотерапевтів, психологів, наркологів та сексологів, а також науково-практичних конференціях: Всеукраїнській науково-практичній конференції «Функція і естетика щелепно-лицьової ділянки» (м. Запоріжжя, 16 березня 2017); Науково-практичній конференції з міжнародною участю «Українська психіатрія: практика, освіта, дослідження» (м. Харків, 17-18 травня 2017); Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні питання сучасної медицини і фармації» (м. Запоріжжя, 18-25 квітня 2018); Науковому симпозіумі з міжнародною участю «Разом задля покращення неврологічного та психічного здоров'я» (м. Запоріжжя, 3-4 жовтня 2018).

Недоліки дисертації щодо її змісту та оформлення. Дисертаційна робота Семенова Дениса Михайловича «Підвищення якості лікування пацієнтів з переломами щелепно-лицьової ділянки з використанням комплексної, хірургічної та психологічної моделі лікування» є завершеним науковим дослідженням, у якому отримані нові науково обґрунтовані результати. Принципових зауважень щодо змісту і оформлення дисертації немає, окремі стилістичні помилки не знижують загальну цінність дисертації.

Відповідність дисертації вимогам, що пред'являються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Дисертаційна робота Семенова Дениса Михайловича «Підвищення якості лікування пацієнтів з переломами щелепно-лицьової ділянки з використанням комплексної, хірургічної та психологічної

моделі лікування» (наукові керівники – доцент кафедри пропедевтичної та хірургічної стоматології, д.мед.н., доцент Міщенко Олег Миколайович та завідувач кафедри психіатрії, психотерапії, загальної та медичної психології, наркології та сексології, д.мед.н., професор Чугунов Вадим Віталійович) є завершеним науковим дослідженням, в якому вирішене актуальне науково-практичне завдання підвищення якості лікування пацієнтів з переломами щелепно-лицьової ділянки шляхом розробки комплексної моделі терапії функціональних, алгічних порушень та станів психосоціальної дезадаптації за рахунок модифікації оперативних втручань та розробки системи медико-психологічного супроводу.

У дисертації та наукових публікаціях не виявлено ознак плагіату.

За формою і структурою дисертація відповідає основним вимогам, що пред'являються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

ВИСНОВОК

Розглянувши дисертацію Семенова Дениса Михайловича за темою «Підвищення якості лікування пацієнтів з переломами щелепно-лицьової ділянки з використанням комплексної, хірургічної та психологічної моделі лікування» та наукові публікації, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих із співавторами (додаток 1), вважаємо, що робота актуальна для сучасної стоматології, являє собою самостійно виконану закінчену наукову працю, яка проведена із застосуванням сучасних методів експериментального дослідження, має наукову новизну, практичну значимість, адекватна поставленій меті та задачам. Основні результати, нові наукові положення та висновки, сформульовані у дисертації, повністю опубліковані в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації; достатньо оприлюднені на науково-практичних конференціях; в роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Біоетична експертиза проведених досліджень підтверджена висновком комісії з біоетики Запорізького державного медичного університету № 8 від 04.11.2021 р. за результатами перевірки дослідницької апаратури, на якій виконувалися дисертаційні дослідження, та видано Експертний метрологічний висновок № 382 від 09.11.2021 року. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим п.п. 10,11 «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 6 березня 2019 року (зі змінами), відносно дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії та може бути рекомендована до офіційного захисту в спеціалізованій вченій раді.

Комісія рекомендує ректору ЗДМУ порушити клопотання перед МОН України про утворення спеціалізованої Вченої ради для розгляду та проведення разового захисту дисертації Семенова Дениса Михайловича у складі:

Голова спеціалізованої вченої ради: Возний Олександр Вікторович,

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ НА ТЕМУ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. Семенов Д. М. Особливості психологічних порушень в осіб, що перенесли травми щелепно-лицьового відділу та протокол медико-психологічного супроводу реконструктивного оперативного втручання. *Медична психологія*. 2018. № 2. С. 30–33.

2. Семенов Д. М. Дефекто-залежні варіанти медико-психологічного супроводу в осіб, що перенесли травми щелепно-лицьового відділу. *Медична психологія*. 2018. № 3. С. 33–36.

3. Семенов Д. М. Гендерні особливості реакцій на травматичний досвід при ушкодженнях щелепно-лицьової ділянки. *Чоловіче здоров'я, гендерна та психосоматична медицина*. 2019. № 2. С. 20–27.

4. Semenov D. Psychogenic and behavior risk in postoperative period in maxillofacial surgery. *Journal of Education, Health and Sport*. 2019. № 9. P. 230–237.

5. Semenov D. Psychological support in postoperative pain management in patients with maxillofacial fractures. *Journal of Education, Health and Sport*. 2019. № 10. P. 337–345.

6. Семенов Д. М., Міщенко О. М. Комбіноване використання біологічних і фізіотерапевтичних методів при реконструктивному оперативному втручанні із приводу травм щелепно-лицьової ділянки. *Сучасна стоматологія*. 2020. № 1. С. 86–90. (Автором самостійно проведено обстеження контингенту, обробку результатів та формування висновків дослідження)

7. Семенов Д. М., Плохушко Р. В. Загальна характеристика психологічних ускладнень у пацієнтів з травматичними пошкодженнями щелепно-лицьової ділянки за типом визначеного дефекту. *Актуальні питання сучасної медицини і фармації* : зб. матеріалів Міжнародної. наук.-практ. конф (18 – 25 квітня 2018). Запоріжжя: ЗДМУ, 2018. С. 99. (Автором самостійно проведено обстеження контингенту, обробку результатів та формування висновків дослідження)

8. Реконструктивные вмешательства при травматических повреждениях скулоорбитального комплекса. Н. Г. Баранник, А. А. Мосейко, А. Н. Егоров, Д. М. Семенов и др. *Функция і естетика щелепно-лицьової ділянки* : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (16 березня 2017 р.). Запоріжжя : ЗДМУ, 2017. С. 12–13 (Автором самостійно проведено обстеження контингенту, обробку результатів та формування висновків дослідження)